

**POVJERENSTVO ZA PRISUTNOST U SVIJETU –
PREDSJEDNIŠTVO MVOFS-a
PROGRAM FORMACIJE
ZA AKTIVNU PRISUTNOST SVJETOVNIH FRANJEVACA U SVIJETU**

Ožujak 2013.

Temu pripremila Rosa Galimberti, OFS

Suradnici: Anna Pia Viola, OFS, i fra Amando Trujillo Cano, TOR

Uvod

Proučivši u prvim dvama dokumentima koja je uloga laika u društvu i koji su stupovi socijalnog nauka Crkve, došli smo do točke gdje trebamo dublje sagledati društveno poslanje nas kao svjetovnih franjevac koji imamo Pravilo i Generalne konstitucije, povlašteno i proročko sredstvo kojim se služimo pri našim odlukama. Pravilo nas suočava s našim zvanjem koje smo preuzeli zavjetovanjem i omogućit će nam da razmislimo o napretku koji smo dosad napravili te o tome koliko još trebamo napraviti, kako pojedinačno, tako i kao bratstvo. U tom smislu, možemo se utješiti riječima našeg Serafskog oca koji je na samrti rekao svojoj braći: “Započnimo, braćo, služiti Gospodinu Bogu jer dosada jedva da smo malo ili ništa napredovali.” (1^{Čel} 103)

1. Društveno poslanje prema Pravilu i Generalnim konstitucijama OFS-a

Prema uputama crkvenog učiteljstva, a osobito Drugoga vatikanskog koncila, društveno poslanje svjetovnih franjevac obrazloženo je u Pravilu, u članku br. 14: “Pozvani su zajedno sa svim ljudima dobre volje na izgrađivanje što bratskijeg i evanđeoskijeg svijeta da bi se ostvarilo Kraljevstvo Božje, svjesni da ‘svaki onaj koji ide za Kristom, savršenim čovjekom, i sam postaje više čovjek’. Neka stoga s punom odgovornošću obavljaju vlastite dužnosti u kršćanskom duhu služenja.” (Pravilo OFS-a, čl. 14) Ovome se može nadodati objašnjenje iz Konstitucija: “Pozvani sudjelovati u izgradnji Crkve kao sakramenta spasenja za sve ljude, a po krštenju i zavjetovanju postali ‘svjedoci i oruđe za njezino poslanje’, svjetovni franjevci naviještaju Krista životom i riječju. Njihov prvotni apostolat jest osobno svjedočenje u onoj sredini u kojoj žive te služenje izgradnji Božjeg kraljevstva u zemaljskim stvarnostima.” (GKOFs, čl. 17)

Naša prisutnost je, dakle, plod poziva koji sve nas zajedno čini sposobnima da u svijetu izgrađujemo bratske odnose, nadahnute Evandjeljem. Naš poziv je biti kvascem (usp. GK, čl. 19), a zbog poniznosti ćemo se suživjeti s drugima, upoznati njihove probleme, njihov način života kako bismo s njima podijelili nadu da je moguće vjerovati u Dobro već u ovozemaljskom životu. Naš prvi i osnovni doprinos izgradnji pravednijega i bratskijeg svijeta bit će ispunjavanje obaveza koje imamo u našim radnim aktivnostima te u odgovarajućem stručnom usavršavanju (usp. GK, čl. 20,2).

Nadalje, Pravilo OFS-a u članku 15. poziva svjetovne franjevce na takvo svjedočenje i takvu predanost idućim riječima: “Neka se svjedočenjem svoga humanog života i hrabrim pothvatima, bilo pojedinačnim, bilo zajedničkim, uključe u promicanje pravednosti, osobito na području javnoga života, preuzimajući na sebe, u skladu sa svojom vjerom, i stvarne obveze.”

Benedikt XVI. nas podsjeća: “Za Crkvu ljubav nije neka vrsta društvenog dobročinstva koje se može mirne duše prepustiti drugima, već je to dio njezine naravi i nužni izraz samog njenog

bića.” (DCE 25) Ali, “ljubav bez istine se srozava u sentimentalizam” (CV 3). Ljubav je prije svega odgovor na ono što je u određenoj situaciji izravna potreba: gladni moraju biti nahranjeni, nâgi odjeveni, bolesni zbrinuti, zatvorenici posjećeni. Ovakav odgovor na ljudsku potrebu čini ljubav autentičnom, istinitom, ali ne zamjenjuje pravednost, naprotiv: ljubav “nije nikad bez pravednosti, koja potiče da se drugome dade ono što je “njegovo”, ono što mu pripada prema tome što jest i čime se bavi”. “Ljubav bira pravednost kao prvenstveni put ljubavi ... pravednost je sastavni dio one ljubavi koja se ozbiljuje “djelom i istinom” (usp. 1Iv 3,18)” (CV 6). Zbog toga, “na polju promicanja dostojanstva čovjeka i pravednosti, bratstva se moraju zauzimati odvažnim inicijativama, u skladu s franjevačkim pozivom i s uputama Crkve. Neka zauzimaju jasne stavove kad je ugrožen čovjek u svom dostojanstvu zbog bilo kakvih oblika pritisaka ili ravnodušnosti. Neka ponude bratsko služenje žrtvama nepravde.” (GK, čl. 22,2) Ljudski rast temelji se na odnosu s drugim ljudima i s okruženjem koje je, osim što je to kulturno okruženje ili izraz ljudske kreativnosti, prije svega prirodno. Rađamo se unutar konteksta iz kojega crpimo život. Priroda nam je na raspolaganju kao “Stvoritelj dar” (CV 48) i takva povlastica nas čini odgovornima da se o njoj brinemo, štiteći je i razumno koristeći njene energetske izvore (usp. CV 49). S tim ciljem, svjetovni franjevci “poštuju i druga stvorenja, živa i neživa, jer 'nose pečat Svevišnjega', i neka se potrudu da od napasti zloporabe prijeđu na franjevačko poimanje sveopćega bratstva.” (usp. *Pravilo OFS-a*, čl.18)

2. Izvori i reference

- Benedikt XVI., enciklika *Deus caritas est (Bog je ljubav)*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2006.
- Benedikt XVI., enciklika *Caritas in veritate (Ljubav u istini)*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2010.
- Dekret *Apostolicam Actuositatem (O poslanju laika)*, poglavlje 8. iz *II. vatikanski koncil (Dokumenti)*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1993.
- *Pravilo i Generalne konstitucije Franjevačkoga svjetovnog reda*, Brat Franjo, Zagreb, 2008.
- Toma Čelanski, *Prvi životopis sv. Franje Asiškog iz Franjevački izvori*, Vijeće franjevačkih zajednica Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Sarajevo-Zagreb, 2012.

3. Primjer iz stvarnog života

Elizabeta Marija Satoko Kitahara – Aristokratkinja među krparima (Japan)

Satoko Kitahara rođena je u Tokiju 22. kolovoza 1929. kao kćer Kitahara Kimshija, sveučilišnog profesora i Ei Matzure. Provela je mirno djetinjstvo u obitelji, bila je odgojena u budističkoj vjeri i visoko obrazovana. Uvučena u dramu Drugoga svjetskog rata i potresena tragedijama u svojoj zemlji, osmislila je za sebe i za druge ovaj životni moto: “Svjesni da će doći dan kad ćemo trebati položiti račune, trebamo se potruditi da djelujemo.” Diplomirala je na Višem ženskom medicinskom institutu; istovremeno, privučena kršćanskom vjerom, pohađa satove iz katoličkog nauka u školi Misionarki Milosrđa. Krštena je 30. listopada 1949. uzevši ime Elizabeta, kojemu je dodala i ime Marija zbog štovanja kojim je častila misterij Bezgrešnog začeća Majke Božje.

Njezin je život sada obasan vjerom te ona u duhu kršćanstva počinje tražiti način da ostvari svoj životni poziv. Godine 1950., kako bi pomogla onima koje je rat teško pogodio i prisilio na život u strašnoj bijedi, počela je surađivati u karitativnim djelatnostima fra Zena iz misije franjevac konventualaca, koju je osnovao sveti Maksimilijan Maria Kolbe. Dio Tokija zvan

Arinomachi (Mravlje selo: odnosno selo napuštenih ljudi, evakuiranih odmah nakon rata, nepoznatih poput mravi), gdje su čitave obitelji i pojedinci svih životnih dobi, siromašni i marginalizirani, potražili utočište i organizirali se tako da prežive, sakupljajući i preprodavajući otpatke koje bi pronašli na ulicama grada. Mravlje selo tako postaje mjesto apostolata Elizabete Marije Satoko. Ovdje, među drugim kršćanskim vrlinama, blješti herojsko milosrđe Božje službenice prema potrebitima kojima sa zadivljujućom predanošću pruža duhovnu i materijalnu pomoć. Kako bi bila u potpunosti solidarna s njima, ona napušta svoju obitelj, udobnost

dobrostojećeg položaja i mogućnosti sjajne karijere te se seli u Arinomachi gdje je, posve predana Bogu i bližnjemu, živjela sve do svoje smrti.

Uz nevjerojatno odricanje, posvetila se ljudskom i kršćanskom razvoju siromašnih iz Arinomachija, osobito djece, osnažena živom vjerom, gorućom molitvom i žarkim štovanjem Bezgrešne Djevice. Sagradila je kapelicu kao mjesto molitve i kršćanskog odgoja. Kapelica je postala duhovnim središtem Arinomachija gdje su se mnogi obratili na kršćanstvo i primili sakrament krštenja. Nakon jednog razdoblja grozničave aktivnosti, Elizabeta Marija, oboljela od tuberkuloze zbog svog teškog posla i napora, morala je smanjiti opseg svoga posla; povukla se u molitvu i promišljanje, sretna što može svoje vrijeme posvetiti ustrajnoj molitvi i nastaviti trpjeti iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Djela koja je činila Satoko Kitahara u Arinomachiju već su dosegla razinu nacionalnog značaja kad je ona, poznata u čitavom Japanu kao “Marija iz Mravljeg sela”, preminula u dobi od 29 godina, 23. siječnja 1958. Pokopana je na groblju u Tokiju, a u sprovodu su sudjelovala visoka crkvena imena i ogromna masa zahvalnih privrženika.

Glas o iznimnom kršćanskom svjedočanstvu Elizabete Marije Satoko Kitahare brzo se iz Japana proširio po svijetu. Red manje braće konventualaca želio je pokrenuti kauzu za njezinu kanonizaciju s pristankom nadbiskupa Tokija, zbog čega je godine 1975. provedeno preliminarno istraživanje o značaju i svetosti Božje službenice. Godine 1981., nadbiskup Tokija, Peter Seiichi Shiroyanagi otvorio je informativni postupak, a čija je valjanost potvrđena dekretom Kongregacije za kauze svetaca 5. listopada 1984. U tijeku je sastavljanje dokumenta *Positio* o herojskim vrlinama Božje službenice.

4. Pitanja za razmišljanje i dijalog u bratstvu

1. U prvom dijelu dokumenta čitamo da je “pravda primarni put ljubavi”. Kako se u vašem bratstvu živi taj angažman oko pravde?
2. Što podrazumijevate pod pojmom “pravda”? Pravda na sudu? Evanđeoska pravda? Koje su sličnosti, a koje razlike među njima?
3. Blaženi papa Ivan Pavao II. predložio je nastojanje oko *pravde za okoliš*. Jeste li o tome ikad pričali? Što je to? Koje su joj sličnosti, a koje razlike u usporedbi s takozvanom zelenom ekonomijom?